

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus De Executoribus Vltimarvm Volvntatum duorum
celeberrimorum iurisconsultorum**

Canis, Johannes Jacobus

Constantia, 1593

VD16 ZV 2896

Kapitel

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63406)

1. Executor qualiter debeat distribuere, diuidere substantiam testatoris, vt eius voluntatem exequatur.
2. Executor an teneatur ipso iure debitum soluere. *disting.*
3. Ad restitutionem quis tenetur de iure poli: licet secus de iure civili: & nume. 6. 15. 16.
4. Iuramentum & simplex loquela, Deo idem sunt.
5. Abbas an teneatur ad promissa monacho. Et quid de patre promittente filio.
6. Possidentis conditio, potior est in pari causa turpitudinis.
7. Restitutio fieri debet erranti in facto, de æquitate: de iure poli secus.
8. Soluere an teneatur in foro animæ quis, quod confessus est se recepisse falso, (pe tamen futuræ numerationis ductus.
9. Præsumptio cedit veritati.
10. Condemnatus ex iniusta causa, iudicato parere non tenetur.
11. Præscriptor rei alienæ, mala fide à principio, & ex post facto, an teneatur ad restitutionem.
12. Filiusfam. in uo acceptus an teneatur reddere.
13. Ius fori, cedit legi conscientiæ.
14. Medici & aduocati quid ultra modum extorquentes ab ægro & clientulo, tenentur ad restitutionem. Idemq; iudicium de iudice & consultore.
15. Ludo parta, an sint restituenda.
16. Hypocritæ & nimi teneantur ad restitutionem. Et cui.
17. Restitutio fieri debet eius, quod quis consecutus est propter iniquam constitutionem principis vel Imperatoris, nitentem contra ius naturale vel diuinum.
18. Inuētarium non conficiens, an teneatur ad restitu-

sturu-

stitutionem. Et quid de illo, qui recipit quid à non conficiente.

22. Filius familias prætermittēs inuentarij factionem, an teneatur ad restitutionem.
23. Relictum minus legitima, an debeatur in foro poli: aut civili.
24. Ius canonicum fouet naturalem obligationem.
25. Executor in restitutione malè ablatorum, qualiter se gerere debeat. & num. 32.
26. Executori quid agendum, perduto libro rationum defuncti, in restitutione malè ablatorum.
27. Regula quando, & infra quod tempus sint præstanda ab executore.
28. Dies apposita in principali dispositione, inest conditioni.
29. Executori quando non currat tempus præscriptum à testatore, causa suæ voluntatis implendæ. & num. 31.
30. Executori ignorantæ legata, non currit tempus.
33. Executor quando non teneatur sequi consilium eius, quem testator mandarat consulendū. & num. 34. & 35.
36. Executor in distributione bonorum testatoris quàm debeat habere rationem & delectum.
37. Alimenta debentur etiam naturalibus de iure canonico & civili.

I §. Consentaneum modò est, ut ipse commissarius seu executor distribuatur, diuidat, dispergat, & exequatur ipsam ultimam voluntatem, in quo potissimū est opus, ut consideret voluntatem, ex qua sua potestas pendet, sicut arbitri auctor pendet ex compromisso.

so: ar.

So ar. l. non distinguemus. §. de offi. ff. de arbit.
Vbi quatuor præcipue sunt ponderanda.

Primum est, an debeatur: atq; quo iure.

Secundum est, quando.

Tertium, qualiter.

Quartum est, quibus.

In primò igitur puncto considerare debet,
vtrum debitum sit naturaliter & ciuilitè:
† an verò naturaliter tantum, vel ciuilitè tan-
tum, quoniam primò casu illud est omnino sol-
uendum: vt l. 1. §. debitum ff. de constit. pecu.
Verbi causa, si testator fecit furtum, rapinam,
dolum, oppressionem, calumniam: vt l. 4. q. 5.
c. fin. Nam istam restitutionem præcipit fieri
ius positum in legibus scriptum. Item ius natu-
rale, quod prohibet aliquem locupletari cum
aliena iactura: vt l. nam & hoc natura. ff. de
condi. inde. & l. distin. ius naturale. Et tertio,
ius diuinum vt in reg. peccatum. de regu. iur.
lib. 6. Si verò est debitum ciuilitè tantum, vel
naturaliter tantum, Bald. in l. id, quod paupe-
ribus. in 4. parte fecit aliquas quæstiones: sed
examinaui latius cum Canonistis in c. quia ple-
riq; de immu. eccle. vbi tango. 15. casus, in qui-
bus quis

bis quis de iure poli tenetur ad restitutionem:
licet videatur secus de iure ciuili.

- 3 † Primus est, quando dominus suo seruo
promisit: quia non tenetur de iure ciuili: vt l.
naturaliter. ff. de cōdiēt. indeb. l. quod attinet.
ff. de reg. iur. l. interpositas C. de trāsact. tamen
secus est de iure diuino: quo tenetur haeres il-
lud soluere: secundum Inno. in d. c. pleriq. &
ratio secundum Abbatē Siculum ibi est: quia
licet non adsistat ius ciuile illi obligationi:
tamen adsistet ius canonicum, quod fouet illud
promissum ex sufficienti causa: vt c. 1. & 2.
4 de pactis. cūm Deus † non faciat differentiam
inter simplicem loquelam, & iuramentū. bene
facit ad hoc quod not. in c. 1. de poenis. lib. 6. Et
idem quod dixi de promissione facta per domi-
num seruo, potest dici: secundum Abbatem
5 de promissione † facta per Abbatem mona-
cho alleg. l. non ideò. de noua. Inno. in c. insinu-
ante qui cle. vel vouen. & no. per Io. An. in c.
cum singula. de prāben. li. 6. & in c. nō est ob-
ligatoriū. de reg. iur. eo. lib. Et idem ego puto de
promissione facta per patrē filio: vt not. in l.
frater à fratre ff. de cōdiēt. indeb. et l. patris et
filiū

filij ff. de fur. & not. in l. lis nulla ff. de iudi. &
c. non est. de sponsa. & est bonus tex. cum gl.
2. q. 7. queritur. & ibi vide.

† Secundus est, in quo debet haeres restituere 6
re in foro poenitentiali quæsitum per mathe-
maticum vel meretricem, aut histriones ac si-
miles: quia licet de stricto iure turpiter detur
ac turpiter accipiatur: vt l. 3. §. sed quod me-
retrici. ff. de condi. ob turpem causam. bene fa-
cit. c. 1. de vita & bone. cleri. lib. 6. & sic repe-
ti non possit, cum in pari causa turpitudinis
† sit potior conditio possidentis: vt d. l. vbi. ff. 7.
de condi. ob turpem cau. & regula: in pari. li. 6
tamen iure poli est vtriq; poenitentia iniun-
genda, & talis quæstus est restituendus paupe-
ribus: argu. l. Lucius. in fin. ff. de iure fisci. per
Cy. in l. cum testa. C. de condit. ob turpem cau.
& per But. in d. c. quia pleriq; qui alleg. 14.
quæstio s. c. non sanè.

Tertius † casus est in legatario, cui solutum 8
est integrum legatum quod poterat diminui
per legem Falcidiam: quoniam licet stricto iu-
re naturalis obligatio impediatur soluti repe-
titionem

titionem

tionem de stricto iure civili: vt tenet Bart.
 & Iac. But. Et pleriq; secundū Ioan. de Ana.
 in c. fin. de solut. tamen æquitas suadet, quòd
 erranti in facto restitutio fiat. l. error. C. ad le-
 gem Falcid. Et hoc tenet Pet. Cyn. & Bald. in
 l. cum quis. C. de iur. & fac. igno. & Io. de Imo
 in l. 1. §. ff. ad legem Falci. De quo maxime du-
 bito: cum Inno. But. & Pet. de Anch. putent
 conscientiam in hoc puncto iuri conforman-
 dam: quoniam ius scriptum consonat æquitati.

- 9 † Quartus casus est in eo, qui confessus fuit
 recepisse pecuniam spe futuræ numerationis,
 & tacuit per biennium: quia licet propter præ-
 sumptionem iuris teneatur soluere, nec posset
 solutum repetere: vt l. in contractibus. C. de
 non nume. pecu. & instit. de lite. oblig. tamen
 in foro conscientie neq; debuit recipere, & re-
 10 ceptum cum peccato debet restituere: † quia
 præsumptio cedit veritati. 8. dist. c. veritate.
 facit quod not. Ioan. And. in c. 2. de vsuris. li. 6
 & c. tua. & c. is qui fidem. de sponsa. & Ab-
 bas sicu. in c. 1. eod. tit. de constit. & c. si cau-
 tio. de fide instrum. & tenet Pet. de Anch. in
 c. fin. de solutio. & illa obligatio post biennium
 non ad-

non adstringit ecclesiam neq; clericos: vt tenuit Hostien. Ioan. And. in c. fin. de solu.

† Quintus casus est in eo, qui fuit condemnatus per iniustam sententiam: quoniam illa non inducit naturalem obligationem: vt l. Iulianus verū debitorem. ff. de condiēt. indeb. sed solum presumptionem, quæ impedit repetitionem soluti ad conseruandum iuris rigorem: vt l. 1. C. de condiēt. indeb. & ibi sicut creditor confitens illam sententiam iniquam, non posset agere: vt authen. sed iam necesse. C. de dona. ante nupt. ita veritate manifesta, nec exiget, nec retinebit quantum ad forum animæ 8. distin. c. veritate.

† Sextus casus est in eo, qui præscripsit rem alienam à principio mala fide, vel ex post facto: quia licet ad finiendas lites, & ne dominia sint in suspenso, inducatur præscriptio: vt l. 1. ff. de vsuca. & l. 1. C. de vsucap. transformanda tamen æquitas & forus conscientie suadent contrarium, quod restituatur: vt not. Ioan. An. in regula: possessor. lib. 6. & Abb. sicu. in c. vigilant. de præscriptio. & ista est opi. theologorum. licet Pe. de Ancha. in c. quia
 H pleriq;

pleriq̄. teneat, quod si est cœpta & perfecta cum titulo & bona fide non debeat fieri restitutio, nec iure civili, nec canonico: & alleg. no. per Barto. in l. sequitur §. si viam. ff. de usufrucap. & l. fin. ff. rem ratam haberi. & per Canonistas in c. 1. de concessione præbende & c. fin. de præscrip. Et eodem modo posset retineri, quod est præscriptum: quando præscriptio foueretur à iure canonico: secundum Bal. in l. id, quod pauperibus. in quarta parte. C. de episcopis & clericis.

- 13 † Septimus casus est in filijs familias quibus mutuatur pecunia: quia licet sint de rigore iuris tuti exceptione Macedoniani, ut in toto titu. ff. & C. ad Macedonianum: tamen si probetur mutuum & ob charitatem: quod in dubio præsumitur apud christianos, quod
- 14 fiat ob mortem † parentum: secundum Abb. Siculum hic: & do. Anton. de But. hic: qui dicit ius poli præualere: quia lex conscientie maior est, quam ius fori.
- 15 † Octauus est, cum pacto nudo iure civili vel sine causa promittitur. l. iurisgen. §. igitur nuda. ff. de pact. & l. 2. §. circa. ff. de doli.

doli except. de quibus in. c. 1. & 2. de pactis.

† Nonus casus est, quando contractus fuit 16
celebratus cum minore, vel ecclesia, vel alio
maiore, cui potest subueniri ex clausula gene-
rali: vt l. 1. in fine ff. quibus ex causis maiores.
vel quia aliquis fuit deceptus in precio ultra di-
midiam iusti precij de iure ciuili: vt l. 2. C. de
rescind. vendi. & c. dilecti. de emptione. &
venditione. vel etiam in minimo, si sciens de-
cepit imprudentem: quia licet iure fori posset
retinere: tamen secus est iure poli: vt 14.
quest. 4. quicumq. & ita tenet Innocen. &
& Pet. de Anch. in d. c. quia pleriq.

† Decimus casus est in medico vel aduo- 17
cato, qui ab existente in necessitate aliquid
ultra debitum extorserint: quia licet possint
petere & retinere quod iustum est: vt l. 1.
C. de suffragio. & l. si medicus. ff. de varijs &
extraordinarijs cognitionibus. tamen quod
ultra mensuram receptum est debet resti-
tui. Et idem dicendum est & multo fortius
de iudice & consultore: vel alias habente
iurisdictio. vt c. non sane. in princ. 14.
H 2 quest.

quæst. 5. & 1. q. 8. sancimus. & C. quod metus
 causa l. penul. & fin. Et eodem modo, si nego-
 tiatio fuerit illicita: vt c. 1. & 2. de emprio-
 ne & vendi. Et idem & multo fortius, si talis
 cogi potest in foro contentioso: vt c. literas. de
 restitutione spoliatorum. quia multo fortius
 remordet conscientia.

18 † Undecimus casus est de eo, quod est ac-
 quisitum in ludo: quia vincens tenetur illud
 restituere: siue traxerit aliū, siue tractus fue-
 rit propter mala, quæ sequuntur ex ludo: secu-
 dum Hostien. Inn. & do. Ant. de But. in d. c.
 quia pleriq. quod dicit ibi Petr. de Anch. pro-
 cedere, præterquam in medico causa recreatio-
 nis: vt l. in conuiuio. ff. de alex lusu. & per
 Thomam secunda secundæ. q. 30. arti. 7. Et no.
 in c. clerici. de vita & hone. cleri.

19 † Duodecimus est in hypocrita, vel cere-
 tano: qui sub simulato nomine sanctitatis ali-
 quid extorquent, vel recipiunt, quia tenentur re-
 restituere ecclesiæ vniuersali, cuius contempla-
 tione recipiunt, non illi, qui dedit: ex quo suam
 mercedē iam consecutus est: vt 14. q. 5. c. fin.
 & c. non sana. & arg. eorum, quæ not. in c. ex
 trans-

transmissa. de decimis. & l. sed si plures S. in
arrogato. ff. de vulga. & pup.

† Tertiusdecimus casus est de illo, qui con- 19
secutus est aliquid propter iniquam constitu-
tionem principis: vel imperatoris factam con-
tra ius naturale vel diuinum, causa non subsi-
stente: quoniam in foro animæ non valet: &
id est restituendum l. omnes populi. ff. de iusti.
& iure l. fin. C. si contra ius vel utilitatem
publicam. Et eodem modo, si esset facta cum
causa: quæ cessaret in illo casu: quia in foro
animæ debet restitui arg. eius, quod dixi de se-
natusconsulto Macedoniano: secundum Inno.
vbi supra.

Quartusdecimus † casus est, quando aliquis 20
recepit à non conficiente inuentarium ultra
vires hereditatis: quia illud debet restituere
in foro conscientie. Nam licet de rigore iuris
non conficiens inuentarium, debeat puniri in
amissione bonorum priorum, tanquam non
parens legi, sed ipsam contemnens: vt §. si ve-
rò non fecerit. in authen. de hære. & fal. col. 1.
& præsumitur subtraxisse bona hereditaria:
vt tenet glos. in c. literis. de rapto. & Host.

quæst. 5. & 1. q. 8. sancimus. & C. quod metus
 causa l. penul. & fin. Et eodem modo, si nego-
 tiatio fuerit illicita: vt c. 1. & 2. de emprio-
 ne & vendi. Et idem & multo fortius, si talis
 cogi potest in foro contentioso: vt c. literas. de
 restitutione spoliatorum. quia multo fortius
 remordet conscientia.

18 † Undecimus casus est de eo, quod est ac-
 quisitum in ludo: quia vincens tenetur illud
 restituere: siue traxerit aliū, siue tractus fue-
 rit propter mala, quæ sequuntur ex ludo: secu-
 dum Hostien. Inn. & do. Ant. de But. in d. c.
 quia pleriq. quod dicit ibi Petr. de Anch. pro-
 cedere, præterquam in medico causa recreatio-
 nis: vt l. in conuiuio. ff. de alex lusu. & per
 Thomam secunda secundæ. q. 30. arti. 7. Et no.
 in c. clerici. de vita & hone. cleri.

19 † Duodecimus est in hypocrita, vel cere-
 tano: qui sub simulato nomine sanctitatis ali-
 quid extorquent, vel recipiunt, quia tenentur re-
 restituere ecclesiæ vniuersali, cuius contempla-
 tione recipiunt, non illi, qui dedit: ex quo suam
 mercedē iam consecutus est: vt 14. q. 5. c. fin.
 & c. non sana. & arg. eorum, quæ not. in c. ex
 trans-

transmissa. de decimis. & l. sed si plures S. in
arrogato. ff. de vulga. & pup.

† Tertiusdecimus casus est de illo, qui con- 19
secutus est aliquid propter iniquam constitu-
tionem principis: vel imperatoris factam con-
tra ius naturale vel diuinum, causa non subsi-
stente: quoniam in foro animæ non valet: &
id est restituendum l. omnes populi. ff. de iusti.
& iure l. fin. C. si contra ius vel utilitatem
publicam. Et eodem modo, si esset facta cum
causa: quæ cessaret in illo casu: quia in foro
animæ debet restitui arg. eius, quod dixi de se-
natusconsulto Macedoniano: secundum Inno.
vbi supra.

Quartusdecimus † casus est, quando aliquis 20
recepit à non conficiente inuentarium ultra
vires hereditatis: quia illud debet restituere
in foro conscientie. Nam licet de rigore iuris
non conficiens inuentarium, debeat puniri in
amissione bonorum priorum, tanquam non
parens legi, sed ipsam contemnens: vt §. si ve-
rò non fecerit. in authen. de hære. & fal. col. 1.
& præsumitur subtraxisse bona hereditaria:
vt tenet glos. in c. literis. de rapto. & Host.

in summa de testa. & sentit gl. in c. 1. de test.
 & c. 1. de solutionibus. tamen in foro conscien-
 tiæ secus est: vt tenet gl. Ioan. An. in c. quan-
 quam. de vsur. lib. 6. Item quia in foro con-
 scientiæ non attendimus istas pœnas: vt c. fra-
 ternitatis. 12. q. 2. & tenet Bald. in authen. ad
 hæc C. de vsuris. Butrius in c. fin. de præscri-
 ptio. Ioan Ana. & Butri. dicens se in ea consu-
 luisse, in d. c. 1. de solutioni. videtur equum Ab-
 22 bati Siculo. † cum etiam filius fa. non confi-
 sciens inuentarium non debeat soluere de legi-
 tima, propter omissionem inuentarij: vt tenet
 gloss. in authen. sed cum testator. C. ad l. falcid.
 & in authen. hoc amplius. C. de fideicommiss.
 non obstante, quod sit præsumptio subtractio-
 nis: quia illa cessat veritate manifestata: vt
 § distinct. veritate.

23 † Quintusdecimus casus est quando aliquid
 est relictum in minus solenni testamento, ra-
 tione numeri testium: quoniam non debetur
 ciuilitur, secundum approbationem legis, quæ
 exigit septem testes: sed naturaliter tantum:
 ex quo subest voluntas: vt tenet gloss. in l. fi-
 deicommiss. ff. de condictio. indebit. & l. fi-
 deicom-

deicommis. C. de iuris & facti igno. & te-
 nuit Bart. & Iaco Butri. Bald. & Salyc. in
 d. l. cum quis. & similiter Petr. de Anch. in
 c. fin. de solutio. tamen † de equitate naturali 24
 & consequenter in foro animæ, tale legatum
 debet solui, ex quo ius canonicum fouet obli-
 gationem naturalem vt d. c. i. de pact. Et eo-
 dem modo in naturali obligatione, quæ subest:
 quando civilis est sublata per præscript. vel
 sententiam absolutoriam: vt dixi in c. fin. de
 solutionibus.

Item debet † considerare ipse commissarius, 25
 quod si debet restituere de bonis usurarij, quæ
 ipse subtraxit in vita: quod debet se gerere se-
 cundum librum suarum rationum: qui facit
 fidem contra ipsum: vt l. rationes. C. de pro-
 ba. l. nuda ratio ff. de dona l. si quis ex argenta-
 rijs §. ratione. ff. de eden. Sin aut † sit liber de 26
 perditus, tunc debet restituere probatib. per cõ-
 iecturas: vt l. penul. ff. de periculo tutor. l. Lu-
 cius. ff. de cond. & demõst. l. licet Imperat. ff.
 deleg. i. debet enim illi satisfacere illa probatio,
 quæ defuncto satisfacisset. Sin autẽ nec proba-
 tio, nec cõiecturæ haberi possent, ab eo nulla fiet

executio : vt ff. de cond. & demonstr. l. in testa. el. 1. & ff. de eden. l. argentarius §. cum autem in ratione sui. & ita tenet Bald. in 11. & 12. questione 4. part. dicta l. id quod pauperibus. C. de episc. & cler. Item, circa hoc debet attendere consuetudinem obseruatam : veluti si testator reliquit uxorem vsufructuariam, & dominam in vita : & post mortem instituit fratrem, vel hospitale : quoniam attendet consuetudinem seruata[m] Bulgari vt authen. hoc locum. C. si secundo nupserit mulier. & per Bald. in 14. questione quarta partis.

- 27 Vidimus, an † debeat, atq; quo iure, nunc videamus quando. Vbi concluditur : quod statim debetur : sed ipse exequi debet intra annum à die aditæ hereditatis, vel mortis testatoris : vt §. si quis verò non implens. in auth. de hered. & falcidia. colla. 1. & in auth. hoc
- 28 amplius C. de fideicommissis. Fallit † primò, quando est appositum tempus, & dies vel conditio : quoniam illud attendetur : & dies quæ est apposita principaliter, dispositæ inest conditioni. vt l. tali in ratione sui. ff. de iure dotium. & l. quidam testa. §. si scriptus. ff. de lega.

lega. 1. Fallit t̄ secundo, vbi qualitas legati ha- 29
 beret in se tacitam diem. verbi causa: quia
 mandauit fieri ecclesiam vel monasterium:
 quod non posset compleri anno neq; biennio:
 quoniam cum non sit impeditus facto suo, non
 currit ei tempus anni: vt tenuit Feder. de se-
 nis. consi. suo 124. & Bald. in repe. l. id quod
 pauperibus. in 1. q. tertie partis & allegat. l. si
 mihi & tibi. §. si quis seruos in ratione sui ff.
 de legat. 1. & l. insulam. §. 1. ff. locati. & l. ideo
 exigatur. ff. de verbo. obligatio. Fallit tertio,
 vbi t̄ executor ignoraret talia legata: quia 30
 ignorantibus legatum non currit tempus: vt l.
 penulti. ff. de eo, qui pro tutore. si legitime im-
 peditus est, vt §. fin. institut. de perpetuis &
 temporalib. actionib. maxime, cum est tempus
 pratorium: quod est vtile à princ. vt l. super-
 uacuum, C. de temporibus appellationum. sed si
 esset impeditus culpa sui, bene currit tempus:
 secundum Bal. in d. l. id quod 3. quæst. tert. part.
 Fallit t̄ quarto, secundum docto. vbi executor 31
 non fuisset monitus: quia tempus anni, tali non
 cedit: not. in c. nos quidem. & c. tua nos. de
 testamen. Et ideo episcopi secundum Bal. fa-

ciunt constitutiones monitorias, ne sit necessa-
 ria vlla alia specialis monitio. quod est notan-
 dum. † Considerandum modò est qualiter, sci-
 licet circa modum & formam: quoniam si
 executor est deputatus ad restituendum male
 ablata, non debet soluere debita ex contractu:
 vt not. Archidia. 2. questione 4. si res &
 Spec. in d. 9. nunc aliqua. & Bald. in l. id, quod
 pauperibus. in 7. questio. quarta partis. Ita, si
 est deputatus ad soluendas pecunias, non debet
 soluere res. & è contrario, si est deputatus ad
 soluendum res, non debet soluere pecuniam. Sed
 si essent deputati simpliciter, an possint eligere
 fideicommissarium. ad res? concludere vt dixi
 supra quod eliget ad res hereditarias: quia
 pretium illis inest, sicut in hereditate: vt l.
 cum pater. in princ. ff. deleg. 2. Aut vult elige-
 re ad res, non hereditarias, ita quod cogatur
 heres redimere & prestare: dicendumq; erit,
 quod non: vt dixi disputatum à Barto. Et not.
 Bald. in l. id quod, in 10. questio. quarta part.
 hæc enim res non esset de bonis defuncti, de
 quibus executio ipsis est commissa. Item, si
 testator dixit, quod alicuius consilio exequa-
 tur,

quatur, ipsum tenebitur sequi: vt l. si quis arbitratus ff. de verb. obligat. l. fin. C. de contrahenda emptione & tenet Spec. in d. nunc aliqua. versicul. quid si testator.

Fallit † primò, vbi de pluribus debebat ille 33
consulere vel arbitrari, & non fuisset arbitratus de omnibus: quia cogetur adhuc arbitrari: vt ff. de arbitris. l. quid tamen. extra de electione, cum terra, & extra de testamen. c. tua.

† Fallit secundò, vbi talis consulendus mo- 34
reretur priusquam arbitraretur, vel consulere-
ret: quia expirat arbitrium & videtur in
causa quasi caduci: vt l. si quis arbitratus. ff. de
verbo oblig. & l. sequent. & de offic. deleg. c.
fin. Quod non videtur verum quinimo succe-
det episcopus tanquam legitimus, maxime ad
pias causas: vt dicam infra de executore le-
gitimo.

Fallit † tertio, vbi talis consultus iniq̄ue 35
fuisset arbitratus: quia recurretur ad arbitriū
boni viri: vt extra de regular. & trāseuntib.
ad religionem c. licet. ultra medium. C. de con-
trahend.

trahend. emption. l. fina. l. hæc venditio ff. eodem ff. pro socio. l. si societatem. & l. sequen. Quod est verum, quando est dubium, quod male arbitratus sit. Secus, si esset certum, vt l. pater alias. incipit: quidam d. Papinianus. ff. de administ. tut. l. vt gradatim. §. 1. ff. de muneribus & honoribus. de arbitris c. cum olim. ad fin. c. quintaualis. & c. veniens. de iureiurando. de electione. c. in causis.

Superest discutere de personis. Nam si sunt aliquæ personæ permissæ, non debet executor eligere personas prohibitas. † Sed bene
 36 verum est, quod inter personas permissas potest eligere idoneiorem, & inter pauperes pauperiorem: vt in l. id quod. in 22. q. quarta partis per l. cum quidam ff. de lega. 2. Et similiter, si est relictum singularibus personis, non debet eligere vniuersitates, vel loca. Circa personas verò prohibitas distingui oportet. Aut sunt prohibiti à lege, veluti sunt incestuosi & similes, & executor illos non eliget: quia non videtur datum arbitrium exequendi contra leges: argu. l. quanquam. ff. de ritu nup. & l. Lucius. ff. ad municip. Aut sunt prohibiti per testato-

statorem: & idem dicendum, quod executor
 non eligit tales puta naturales. Fallit in tali- 37
 mentis: quia illa debentur de iure canonico:
 quod etiam debet seruari in foro ciuili: vt c.
 cum haberet. extra. de eo, qui duxit in matri-
 monium, quam polluit per adulterium. & te-
 net Dyn. in consil. suo 17. quod incipit: questio
 talis est, quidam Orland. & Bal. in quest. 24.
 & vltim. 4. part. l. id, quod pauperibus. &
 subdit quod si tali spurio data fuerint per epi-
 scopum omnia bona, quod ea prescribit spatio,
 30. anno. arg. l. generaliter. ff. de noxa. Si vero
 tales sunt prohibiti propter inimicitiam leuem,
 & tacite, similiter potest eis distribui, quia
 censetur remissa per confessionem: dummodo
 de ipsa articuletur: vt §. fin. instit. de iureiur.
 & no. Bal. in 23. q. quartæ partis. d. l. id, quod
 pauperibus. Secus, si fuisset grauis: per l. 3. in
 fin. ff. de adimend. lega. & per Lucius S. Lu-
 cius Titius damam. ff. de lega. 2. vbi odiosi non
 comprehenduntur.

S V M M A R I V M.

1. Executor administrationis rationem reddere
 tenetur: quatuor potissimum rationibus.
2. Executor quo casu liberetur a redditione ratio-
 num in re villicationis.

3. Exe-